

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 31.07.2020 №14)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ПРОДАЖ СВІТЛИХ НАФТОПРОДУКТІВ І ГАЗУ"
2.03.08.05**

електронна пошта:	N.Efimchuk@ukrstat.gov.ua
телефон:	(044) 287-00-13
керівник державного статистичного спостереження:	Єфімчук Н. В.

Київ – 2020

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	7
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	8
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	9
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	10
3. Заключна частина.....	11

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості результатів спостереження щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу через автомобільні заправні станції (далі – АЗС), у тому числі автомобільні газонаповнювальні компресорні станції (АГНКС) і автомобільні газозаправні станції (АГЗС). Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – ДСС, спостереження), а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Наведені компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначені розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення ДСС є формування статистичної інформації щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу суб'єктами господарювання через АЗС для інформаційного забезпечення аналізу розвитку торгівлі світлими нафтопродуктами і газом через АЗС, розрахунку обсягів використання та запасів палива, складання енергетичного балансу України.

Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.09.1999 № 926-р, моніторинг споживання газу, нафти та окремих нафтопродуктів з 2000 року відбувався на основі щомісячних даних державного статистичного спостереження "Використання та запаси палива". На виконання низки доручень Кабінету Міністрів України 2004-2005 років щодо заходів із забезпечення стабільного функціонування ринку нафти і нафтопродуктів в Україні та за результатами проведення Держкомстатом у 2004 році суцільного обстеження автозаправних станцій, для моніторингу продажу світлих нафтопродуктів і газу населенню через АЗС, у 2006 році було запроваджено нове щомісячне спостереження.

Із 2014 року спостереження зазнало змін, пов'язаних із його програмою, а також забезпеченням відповідності видів світлих нафтопродуктів і газу, за якими збираються дані в рамках спостереження, та типології, яка представлена у Номенклатурі продукції промисловості.

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.03. "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.08. "Енергетика".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є Закон України "Про державну статистику", план державних статистичних спостережень, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України.

ДСС проводиться відповідно до Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу", затверджених наказом Держстату від 03.12.2014 № 379 (у редакції наказу

Держстату від 14.07.2016 № 110, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 05.02.2019 № 47) (далі – Методологічні положення) і розміщених на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та класифікації"/"Статистична методологія"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Внутрішня торгівля".

Джерелами інформації ДСС є форми № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) "Про продаж світлих нафтопродуктів і газу" для юридичних осіб та № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) "Про продаж світлих нафтопродуктів і газу" для фізичних осіб-підприємців (далі – форма № 1-торг (нафтопродукти)), які розміщені на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Для респондентів"/"Альбом форм державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Енергетика".

Оприлюднення результатів ДСС здійснюється на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Внутрішня торгівля" у таблицях "Обсяг оптового та роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (за місяць)", "Обсяг оптового та роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (за період з початку року)", "Обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (за місяць)", "Обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (за період з початку року)" та "Запаси світлих нафтопродуктів і газу на АЗС".

Дані щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС використовуються для формування інформації щодо складання енергетичного балансу країни, для здійснення оцінки викидів парникових газів (CO₂), щодо проведення моніторингу індикаторів енергоефективності (згідно з директивою 2012/27/ЄС від 25.10.2012), для визначення мінімального рівня резервів нафти та нафтопродуктів (згідно з директивою 2009/119/ЄС від 14.09.2009). З урахуванням даних цього ДСС на регулярній основі заповнюються щомісячні запитальники Євростату з нафти (MOSoil) та ЄЕК ООН (JODI-нафта), також щорічні запитальники МЕА та Євростату.

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію за результатами розробки спостереження у зведеному вигляді, засобами зв'язку в порядку та на умовах, визначених Держстатом, а також відповідно до порядку доступу до публічної інформації.

Інформація за результатами ДСС також поширюється територіальними органами Держстату.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

ДСС запроваджено для задоволення потреб користувачів статистичної інформації – органів державної влади, бізнесу (насамперед у сфері торгівлі світлими нафтопродуктами і газом) громадських організацій, аналітичних агентств, науковців і дослідників, міжнародних організацій.

Результати ДСС використовуються для визначення обсягів у натуральному і вартісному вираженні, динаміки продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС, кількості АЗС, запасів світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець звітного місяця як у цілому по країні, так і в розрізі регіонів.

Статистичними показниками спостереження є:

- обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (у фактичних цінах; у натуральному вираженні);
- обсяг оптового продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (у фактичних цінах; у натуральному вираженні);
- запаси світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець місяця (у натуральному вираженні);
- кількість АЗС.

Одиницею спостереження є одиниця за видом економічної діяльності.

Респондентами цього ДСС є юридичні особи та фізичні особи-підприємці.

При проведенні спостереження використовують Класифікацію інституційних секторів економіки України (KICE), Класифікацію видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікацію організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Номенклатуру продукції промисловості (НПП).

Результати ДСС органи державної статистики узагальнюють у цілому по Україні та регіонах за видами світлих нафтопродуктів і газу. Динаміка за всіма показниками і їх розрізами наявна за весь період спостереження, крім показників щодо видів газу (запроваджені з 2011 року) та показників щодо оптового продажу світлих нафтопродуктів і газу (запроваджені з 2014 року).

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунку до дійсних значень.

Згідно з Методологічними положеннями, державне статистичне спостереження є суцільним.

Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується:

1) у частині підприємств (юридичних осіб) – на основі Реєстру статистичних одиниць (далі – РСО) (у частині статистичного реєстру підприємств) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: одиниця за видом економічної діяльності;
інституційний сектор економіки відповідно до KICE: S.11 "Нефінансові корпорації";

організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ: 120–193, 230–270, 310–350, 510–590;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: 47.30.

2) у частині фізичних осіб-підприємців – на основі РСО (у частині статистичного реєстру фізичних осіб-підприємців) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: підприємство;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: 47.30.

Одержані первинні дані перевіряються на правильність та точність заповнення, арифметичні і логічні зв'язки. У разі виявлення помилок дані опрацьовуються з респондентами, коригуються.

При проведенні спостереження за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. Аналіз причин ненадання звітів свідчить, що переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язана з об'єктивними причинами. Так, у 2019 році в середньому за місяць рівень відповідей респондентів складав 65%. Більша частина з тих, хто не прозвітував, на момент обстеження не здійснювали діяльність із роздрібною торгівлю світлим нафтопродуктами і газом через АЗС (зокрема передали виробничі потужності (АЗС) іншій одиниці), частина респондентів не прозвітувала через призупинення діяльності та виникнення надзвичайних і непереборних обставин. Метод компенсації відсутніх даних не застосовується. З метою забезпечення повноти та репрезентативності даних за показниками щомісячно здійснюється актуалізація сукупності одиниць ДСС. Причинами актуалізації є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, передача виробничих потужностей (АЗС) між одиницями, а також зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниці.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату розміщено Каталог статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Збір та обробка первинних даних, аналіз зведеної інформації здійснюється в такі терміни:

Збір даних	Обробка даних	Аналіз зведених даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним	на 11 день місяця, наступного за звітним	19 день місяця, наступного за звітним	на 24 день місяця, наступного за звітним

Запити користувачів щодо надання інформації виконувались у терміни, передбачені вимогами Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється у визначені терміни, випадків порушення термінів оприлюднення статистичних продуктів не було.

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Метадані ДСС розміщені на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Діяльність Служби"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень".

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі у форматі *.xls на офіційному вебсайті Державної служби статистики України у вигляді статистичної інформації та надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Контакти для отримання додаткової інформації про результати державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу", відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601, Україна;

телефони: (044) 287–00–13;

електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua; N.Efimchuk@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:
телефон: 287–06–72, факс 235–37–39,
електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані: класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), одиниць спостереження, генеральної сукупності, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, застосування єдиних класифікацій.

Із 2011 року спостереження доповнено показниками щодо роздрібного продажу газу через АЗС, із 2012 року – показником щодо кількості у тому числі АГНКС, із 2014 року – показниками щодо оптового продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС та забезпечено відповідність видів світлих нафтопродуктів і газу до НПП.

Враховуючи зазначене, показники цього спостереження можна порівнювати з даними попередніх спостережень, починаючи із 2014 року, як на державному, так і на регіональному рівнях.

Показники ДСС частково узгоджуються із показниками інших державних статистичних спостережень, зокрема у частині показників обсягу роздрібного/оптового продажу та запасів світлих нафтопродуктів і газу, а також типології світлих нафтопродуктів.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації за результатами спостереження є органи державної влади та місцевого самоврядування, а також інші державні установи, наукові організації, підприємства, приватні установи та організації, громадяни. Користувачами статистичної інформації з урахуванням даних ДСС серед міжнародних організацій є Міжнародне енергетичне агентство (МЕА), Статистична служба Європейської Комісії (Євростат), Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН).

Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС, а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Основні висновки за результатами опитування:

34% опитаних зазначили, що статистична інформація з тематики опитування є основною або важливою складовою їхньої діяльності; 59% – додатковою інформацією;

76% користувачів отримують необхідну інформацію електронними засобами (Інтернет, вебсайт Держстату/ТОД), 31% – відповіді на запити, 8% – із засобів масової інформації;

13% користувачів використовують вебсайт Держстату/ТОД для отримання інформації постійно; 54% – періодично; 26% – майже не використовують;

90% та 91% опитаних, які у своїй діяльності використовували відповідно статистичні таблиці на вебсайті Держстату та експрес-випуск "Продаж світлич нафтопродуктів і газу через АЗС" територіальних органів Держстату;

85% опитаних зазначили, що необхідну інформацію з тематики опитування отримують у Держстаті/ТОД;

від 69% до 76% користувачів дали оцінку "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості даних щодо показників з тематики опитування. При цьому найбільш важливим критерієм якості статистичної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Доступність та Зрозумілість/Ясність";

82% опитаних на "добре" та "відмінно" оцінили інформаційне забезпечення органів державної статистики із зазначеної тематики.

Більш детальна інформація про результати проведення анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, розміщеному на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні у 2019 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2018 роком за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) збільшилось на 61,2% (за рахунок збільшення кількості респондентів за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 1-торг (нафтопродукти) становлять 1 год 56 хв. Більшості з числа опитаних респондентів (80%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів становить 90% (при середньому значенні цього показника по державних статистичних спостереженнях – 87%).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державних статистичних спостережень передбачено подання електронного звіту. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді за 2019 рік, становила 87,6%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Забезпечення конфіденційності статистичної інформації ДСС здійснювалось відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації" та міжнародних стандартів.

Для забезпечення встановлених національним та міжнародним законодавством гарантій перед респондентами в практиці проведення ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;
- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачу у зведеному знеособленому вигляді;
- нерозповсюдження статистичних результатів, якщо є ризик розкриття конфіденційних даних.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для таких показників: обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (у фактичних цінах; у натуральному вираженні), обсяг оптового продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС (у фактичних цінах; у натуральному вираженні), запаси світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець місяця (у натуральному вираженні).

Загроза розкриття первинних даних установлюється на підставі правила порогового значення та індивідуального значення одиниці: якщо статистичні дані за визначеним показником розраховані на базі занадто малої кількості одиниць (менше 3 одиниць), зведені підсумки не оприлюднюються.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування).

У ході проведення ДСС забезпечується збереження і захист первинної статистичної інформації, яка отримується у вигляді заповнених статистичних формулярів.

3. Заключна частина

Для оптимізації кількості респондентів та зменшення рівня невідповідей при проведенні спостереження за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) з 2020 року започатковано викристання у роботі "Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним", якій оприлюднюється з липня 2019 року на сайті Державної податкової служби. Це надасть можливість скоротити кількість невідповідей при проведенні спостереження у майбутньому. Так у I півріччі 2020 року в середньому за місяць звітувало 83% респондентів.

За період, що пройшов з часу підготовки попереднього звіту з якості, було виявлено наявність адміністративних даних щодо обсягів реалізації населенню (роздрібного продажу) пального за видами через АЗС та його залишків (у натуральному вираженні). Розроблено та здійснено апробацію алгоритму формування даних на основі Системи електронного адміністрування реалізації пального (СЕАРП) для складання державної статистичної інформації, а також визначено механізм отримання цих даних. З метою зменшення звітного навантаження на респондентів та уникнення дублювання інформаційних потоків, заплановано скасування форми № 1-торг (нафтопродукти) (місячна), починаючи зі звіту за січень 2021 року та внесення змін до Угоди між Державною податковою службою та Держстатом про взаємообмін інформаційними ресурсами.